

บทคัดย่อปัญหาพิเศษ เสนอต่อ โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ ความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการพัฒนา

ผลที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านทุ่งโป่ง
ตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

โดย

นางสาวสุรัสวดี คำมี

ตุลาคม 2546

ประธานกรรมการที่ปรึกษา:

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระพล ทองมา

ภาควิชา/คณะ:

ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การวิจัยเรื่อง ผลที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านทุ่งโป่ง ตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษา ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในชุมชนบ้านทุ่งโป่ง 2) เพื่อทราบถึงผลที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านทุ่งโป่ง ด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ถึงสิ่งแวดล้อมทางสังคมและสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมตามการรับรู้ของประชาชนชุมชนบ้านทุ่งโป่ง ผู้ให้ข้อมูลคือหัวหน้าครัวเรือนในชุมชนบ้านทุ่งโป่ง ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบจำนวน 85 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ ที่ผ่านการทดสอบความตรงตามเนื้อหาและความเที่ยง โดยได้ค่าความเที่ยง 0.75 ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลเกินครึ่งเป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 43 ปี มีวุฒิการศึกษาขั้นสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีอาชีพหลักทางเกษตรกรรม อาชีพรองค้าขาย รายได้เฉลี่ย 94,321 บาทต่อปี ประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเป็นอาชีพเสริม คือ จัดบริการอาหารและเครื่องดื่ม นักท่องเที่ยวที่เข้ามาประกอบกิจกรรมในชุมชนส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ แต่ผู้ให้ข้อมูลเกินครึ่งไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว

สำหรับผลที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมทางสังคมและสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม พบว่าตั้งแต่มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านทุ่งโป่งผู้ให้ข้อมูลระบุว่า สภาพพื้นที่ป่าชุมชน ปริมาณสัตว์ป่าและชนิดของสัตว์ป่าลดจำนวนลง ในขณะที่ปริมาณและคุณภาพน้ำเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ขยะและสิ่งปฏิกูลมีมากขึ้น ความอุดมสมบูรณ์ของดินในป่าชุมชน ปริมาณพันธุ์พืช การใช้พื้นที่สาธารณะและจำนวนอาคารบ้านเรือนไม่มีการเปลี่ยนแปลง ผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่งระบุว่าความสัมพันธ์ในครัวเรือนและความสัมพันธ์ของคนในชุมชนไม่มีการเปลี่ยนแปลง ในขณะที่ลักษณะการประกอบอาชีพมีหลากหลายมากขึ้น ปัญหาสังคมมีเพิ่มขึ้น การอพยพโยกย้ายไม่มีการเปลี่ยนแปลง ทุกคนในชุมชนยังคงให้ความเคารพและเชื่อฟังผู้อาวุโส ช่องทางการรับรู้ข่าวสารจากภายนอกมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น รายได้และมาตรฐานการครองชีพที่เกิดจากโอกาสในการทำงานหรือประกอบอาชีพเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นส่งผลให้สามารถเลือกรับสื่อที่เหมาะสมกับฐานะของคุณ ลักษณะการสร้างบ้านเรือนมีความคงทนถาวรมากขึ้น ผู้ให้ข้อมูลมีการส่งเสริมการศึกษาให้แก่บุตรหลานเพิ่มขึ้น ชนิดของอาหารที่รับประทานและลักษณะการประกอบอาหารไม่มีการเปลี่ยนแปลงคือยังคงเอกลักษณ์ความเป็นท้องถิ่นภาคเหนือ การแต่งกายมีการเปลี่ยนแปลงจากชุดพื้นเมืองภาคเหนือมาเป็นชุดอื่น ๆ ตามสมัยนิยม รูปแบบของงานศิลปะหัตถกรรมและการประกอบพิธีกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง และผู้ให้ข้อมูลส่วนมากระบุว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ภาษาพื้นเมืองซึ่งเป็นภาษาที่ใช้ติดต่อกันและกันมาเป็นเวลาช้านานและเป็นเอกลักษณ์ของชาวเหนือ

Abstract of special problem submitted to the Graduate School Project of Maejo University in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts in Development Administration

**EFFECT OF TOURISM ACTIVITIES ON THE ENVIRONMENT
IN TUNGPONG COMMUNITY, MAERAM SUB-DISTRICT,
MAERIM DISTRICT, CHIANGMAI PROVINCE**

By

SURUSAWADEE DUMMEE

OCTOBER 2003

Chairman: Assistant Professor Dr. Weerapon Thongma
Department/Faculty: Department of Agricultural Extension,
Faculty of Agricultural Business

The objectives of this research were: 1) to examine personal, social and economic characteristics of the people in Tungpong community; and 2) to study the effect of tourism activities on the environment such as natural, social and cultural environment. All of this information received from the household head. Data were analyzed by using the SPSS/PC⁺.

Results of the study showed that more than half respondent were male, average age 43 years. Many of them finished high school, agriculture was first occupation and merchant was second. Their average income was 94,321 baht per year. Their extra job, provided food and drink. Most of tourists were foreigners and more than fifty per cent of respondent can not speak English language.

The results of the study showed that since there were the tourism activities in Tungpong community, there was a decrease of the forest quantities and species of wild animals but the quality of water was better than before. There was more rubbish but there was not any change about the abundant of soil in the forest, quantities of plants and using public area. Most of these respondent indicated there was no change for the relationship in the family and community. There were more various jobs, more social problems and migration was not changed. Everybody in the community still respected the older and senior people. The way of receiving external information or news was better. They could earn more salary from the tourism activities, structure of house was stronger and children had higher education. The way of cooking was not changed. The costume was changed from traditional dress to new fashion. The arts manufacture, traditional ceremony and the northern language were not changed.